

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (septītā palāta)

2022. gada 27. oktobrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – LESD 56. pants – Pakalpojumu sniegšanas brīvība – Kinematogrāfisku un audiovizuālu darbu radīšanas un ražošanas pakalpojumi – Abonenttelevīzijas pakalpojumu sniedzēji – Abonēšanas maksa, kas jāmaksā abonenttelevīzijas pakalpojumu sniedzējiem par katru abonementu – Ieņēmumu no maksas izlietojums – Ierobežojums – Pārāk nejauša vai pārāk netieša ietekme

Lietā C-411/21

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Supremo Tribunal Administrativo* (Augstākā administratīvā tiesa, Portugāle) iesniegusi ar 2021. gada 10. marta lēmumu, kas Tiesā reģistrēts 2021. gada 5. jūlijā, tiesvedībā

Instituto do Cinema e do Audiovisual IP

pret

NOWO Communications SA,

TIESA (septītā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētāja M. L. Arasteja Saūna [*M. L. Arastey Sahún*], tiesneši N. Vāls [*N. Wahl*] (referents) un J. Pasers [*J. Passer*],

ģenerālvokāts: A. Rants [*A. Rantos*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko snieguši:

- *Instituto do Cinema e do Audiovisual IP* vārdā – M. Ferreira, A. Moura Portugal, I. Teixeira un A. T. Tiago, advogados,
- *NOWO Communications SA* vārdā – R. Camacho Palma, advogado,
- Grieķijas valdības vārdā – A. Magrippi, O. Patsopoulou, M. Tassopoulou un D. Tsagkaraki, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – portugāļu.

– Eiropas Komisijas vārdā – *M. Afonso, G. Braun* un *M. Mataija*, pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerālvokāta uzklausīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerālvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par LESD 56. panta interpretāciju.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp *Instituto do Cinema e do Audiovisual IP* (Kino un audiovizuālais institūts, turpmāk tekstā – “ICA”) un *NOWO Communications SA* (turpmāk tekstā – “NOWO”) par uzlikto abonēšanas maksu, kas jāmaksā abonenttelevīzijas pakalpojumu sniedzējiem.

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 3 ICA ir iestāde, kas ir atbildīga par atbalsta, tostarp finanšu atbalsta, piešķiršanu kinematogrāfijas un audiovizuālajai darbībai saskaņā ar 2012. gada 6. septembra *Lei nº 55/2012 – Princípios de ação do Estado no quadro do fomento, desenvolvimento e proteção da arte do cinema e das atividades cinematográficas e audiovisuais* (Likums Nr. 55/2012 – Valsts darbības principi kinomākslas un kinematogrāfisko un audiovizuālo darbību sekmēšanas, izstrādes un aizsardzības jomā; 2012. gada 6. septembra *Diário da República*, 1. sērija, Nr. 173/2012).
- 4 Šo atbalstu finansē tostarp no ieņēmumiem no ikgadējās abonēšanas maksas, kas abonenttelevīzijas pakalpojumu sniedzējiem jāmaksā saskaņā ar šī likuma 10. panta 2. punktu (turpmāk tekstā – “abonēšanas maksa”), un no minētā likuma 10. panta 1. punktā paredzētās maksas par reklāmu izplatīšanu.
- 5 2013. gada augustā ICA kā organizācija, kuras uzdevums ir iekasēt abonēšanas maksu, pieprasīja NOWO – abonenttelevīzijas pakalpojumu sniedzējam – samaksāt šo maksu 886 042,50 EUR apmērā.
- 6 NOWO apstrīdēja šīs maksas uzlikšanu *Tribunal Administrativo e Fiscal de Almada* (Almadas Administratīvā un nodokļu tiesa, Portugāle), būtībā atsaucoties uz abonēšanas maksas neatbilstību Savienības tiesībām.
- 7 Šī tiesa apmierināja NOWO prasību un uzskatīja, ka, ņemot vērā kinematogrāfijas un audiovizuālās darbības atbalsta shēmas mērķi un īpašības, šī shēma ir pretrunā LESD 56. pantam. Tā it īpaši uzskatīja, ka ieņēmumi, kas gūti, iekasējot abonēšanas maksu, bija paredzēti vienīgi, lai finansētu Portugāles kinematogrāfisko darbu veicināšanu un izplatīšanu, līdz ar to šo ieņēmumu izlietojums samazinot valsts ražošanas izmaksas salīdzinājumā ar ārvalsts ražojumu izmaksām un tādējādi netieši diskriminējot šo pakalpojumu pārrobežu sniegšanu salīdzinājumā ar to sniegšanu valstī.
- 8 ICA par šo nolēmumu iesniedza apelācijas sūdzību iesniedzējtiesā, apgalvojot, ka abonēšanas maksa atbilst Savienības tiesībām, it īpaši tāpēc, ka ar to netiek pārkāpts LESD 56. pants.

- 9 Šajā ziņā tā apgalvo, ka nepastāv neviens pārrobežu elements, kas pamatotu LESD 56. panta piemērošanu, jo abonenttelevīzijas pakalpojumu sniegšana ir saistīta tikai ar Portugāles teritoriju. Turklāt pirmās instances tiesa esot pamatojusies uz kļūdainu pieņēmumu, saskaņā ar kuru abonēšanas maksas mērķis ir vienīgi finansēt Portugāles kinematogrāfisko darbu veicināšanu un izplatīšanu, bet šis finansējums ir labvēlīgs arī Eiropas darbiem. Visbeidzot, ICA uzskata, ka, pat ja ieņēmumi, kas gūti no šīs maksas, bija paredzēti valsts darbu finansēšanai, ja nav pierādījumu, ka televīzijas pakalpojumu sniedzēji dod priekšroku valsts darbu, nevis Eiropas darbu iegādei, jo valsts darbiem tiek piešķirts valsts finansējums un atbalsts, nevar secināt, ka minētā maksa ir pretrunā Savienības tiesībām.
- 10 Iesniedzējtiesa uzskata, ka ir nepieciešams vērsties Tiesā, jo pastāv nopietnas šaubas par abonēšanas maksas atbilstību LESD 56. pantam.
- 11 Šādos apstākļos *Supremo Trimunal Administrativo* (Augstākā administratīvā tiesa, Portugāle) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Vai [Likuma Nr. 55/2012] 10. panta 2. punkts, interpretējot to tādējādi, ka ar tajā paredzēto maksu ir iecerēts finansēt tikai Portugāles kinematogrāfisko un audiovizuālo darbu popularizēšanu un apraidi, var izraisīt pakalpojumu sniegšanas starp dalībvalstīm netiešu diskrimināciju salīdzinājumā ar atbilstošo pakalpojumu sniegšanu valsts ietvaros, apgrūtina pakalpojumu sniegšanu starp dalībvalstīm salīdzinājumā ar pakalpojumu sniegšanu tikai iekšēji kādā dalībvalstī un tādējādi pārkāpj LESD 56. panta noteikumus?
- 2) Vai uz šo jautājumu sniegto atbildi var mainīt apstāklis, ka citās Eiropas Savienības dalībvalstīs pastāv Likumā Nr. 55/2012 paredzētajam identiski vai līdzīgi regulējumi?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

- 12 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai LESD 56. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tam ir pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums, ar kuru ir ieviesta maksa kinematogrāfisku un audiovizuālu darbu popularizēšanas un izplatīšanas finansēšanai.
- 13 Pirmkārt, ir jānorāda, ka šis jautājums ir balstīts uz premisu, saskaņā ar kuru ieņēmumi no abonēšanas maksas, kas ieviesta ar Likuma Nr. 55/2012 10. panta 2. punktu, tiek izmantoti Portugāles kinematogrāfisko un audiovizuālo darbu popularizēšanas un izplatīšanas finansēšanai.
- 14 Tomēr no Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem izriet, ka, pirmkārt, šī interpretācija acīmredzami neizriet no šī likuma normām un, otrkārt, minēto valsts tiesību interpretāciju iesniedzējtiesā apstrīd ICA un šajā tiesvedībā gan ICA, gan Komisija.
- 15 Šajā ziņā jāatgādina, ka saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru uz jautājumiem par Savienības tiesību interpretāciju, kurus valsts tiesa ir uzdevusi pašas noteiktajos tiesiskā regulējuma un faktisko apstākļu ietvaros un kuru precizitāte Tiesai nav jāpārbauda, attiecas atbilstības pieņēmums (spriedums, 2015. gada 6. oktobris, *Târșia*, C-69/14, EU:C:2015:662, 12. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 16 It īpaši Tiesai saistībā ar tiesisko sadarbību, kas ir ieviesta ar LESD 267. pantu, nav jāpārbauda vai jāapšaubā valsts tiesas veiktas valsts tiesību interpretācijas, kuras veikšana ir vienīgi šīs tiesas kompetencē, pareizība. Tāpat, kad valsts tiesa ir vērsusies Tiesā ar prejudiciāliem jautājumiem, Tiesai ir jāievēro minētās tiesas sniegtā valsts tiesību interpretācija (spriedums, 2015. gada 6. oktobris, *Târşia*, C-69/14, EU:C:2015:662, 13. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 17 Līdz ar to Tiesa nevar apšaubīt iesniedzējtiesas sniegto valsts tiesību interpretāciju, it īpaši attiecībā uz ieņēmumu no abonēšanas maksas izlietojumu.
- 18 Otrkārt, tiesvedībā Tiesā Komisija un Grieķijas Republika norādīja, ka, tā kā no Portugāles tiesību aktiem skaidri neizriet, ka ieņēmumi no abonēšanas maksas tiktu izmantoti tikai Portugāles kinematogrāfijas un audiovizuālo darbu veicināšanai, šī maksa ir jāaplūko, ņemot vērā citas Savienības tiesību normas, nevis tikai LESD 56. pantu. Tādējādi, no vienas puses, Komisija uzskata, ka abonēšanas maksa ir daļa no atbalsta shēmas audiovizuāliem darbiem Komisijas Regulas (ES) Nr. 651/2014 (2014. gada 17. jūnijs), ar ko dažas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgu ar iekšējo tirgu, piemērojot [LESD] 107. un 108. pantu (OV 2014, L 187, 1. lpp.), 54. panta izpratnē. No otras puses, šī iestāde un Grieķijas Republika uzskata, ka abonēšanas maksa atbilst Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai 2010/13/ES (2010. gada 10. marts) par to, lai koordinētu dažus dalībvalstu normatīvajos un administratīvajos aktos paredzētus noteikumus par audiovizuālo mediju pakalpojumu sniegšanu (Audiovizuālo mediju pakalpojumu direktīva) (OV 2010, L 95, 1. lpp.), kuras noteikumi ļauj dalībvalstīm noteikt finanšu iemaksas to teritorijā reģistrētajiem mediju pakalpojumu sniedzējiem, ja savākto līdzekļu mērķis ir atbalstīt Eiropas līmeņa darbus.
- 19 Patiešām, šajā nozīmē saskaņā ar pastāvīgo judikatūru tas, ka iesniedzējtiesa prejudiciālo jautājumu ir formulējusi, atsaucoties vienīgi uz dažām Savienības tiesību normām, neliedz Tiesai sniegt šai tiesai visus interpretācijas elementus, kas tai var būt noderīgi, izspriežot izskatāmo lietu, neatkarīgi no tā, vai šī tiesa savu jautājumu formulējumā ir atsaukusies uz tām (spriedums, 2017. gada 7. marts, X un X, C-638/16 PPU, EU:C:2017:173, 39. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 20 Tomēr šajā ziņā ir svarīgi atgādināt, ka tikai iesniedzējtiesas kompetencē ir definēt jautājumu, kurus tā vēlas uzdot Tiesai, priekšmetu. Vienīgi valsts tiesu, kuras izskata lietu un kurām ir jāuzņemas atbildība par tiesas nolēmuma pieņemšanu, ziņā ir, ņemot vērā katras lietas īpatnības, novērtēt gan to, cik nepieciešams ir prejudiciāls nolēmums šīs tiesas sprieduma pieņemšanai, gan to, cik atbilstoši ir Tiesai uzdotie jautājumi (spriedums, 2013. gada 11. jūlijs, *Belgian Electronic Sorting Technology*, C-657/11, EU:C:2013:516, 28. punkts).
- 21 Taču, lai gan nav izslēgts, ka Regulas Nr. 651/2014 un Direktīvas 2010/13 tiesību normas ir nozīmīgas kinematogrāfisko un audiovizuālo darbu veicināšanas jomā, kā arī šo darbu finansēšanā, tomēr Tiesai nav jāgroza šī lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets, ar kuru iesniedzējtiesa, lai novērtētu abonēšanas maksas atbilstību LESD 56. pantam, ir vienīgi lūgusi to interpretēt.
- 22 Attiecībā uz minētās tiesību normas interpretāciju ir jāatgādina, ka saskaņā ar LESD 56. pantu pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojumi Savienībā ir aizliegti attiecībā uz to dalībvalstu pilsoņiem, kas veic uzņēmējdarbību dalībvalstī, kas nav pakalpojumu saņēmēja dalībvalsts.
- 23 Pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojumi ir valsts pasākumi, kas aizliedz, traucē vai padara mazāk pievilcīgu šīs brīvības izmantošanu (spriedums, 2020. gada 3. marts, *Google Ireland*, C-482/18, EU:C:2020:141, 26. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 24 Šādi pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojumi ir pieļaujami tikai tad, ja tiem ir leģitīms un ar LESD saderīgs mērķis un ja tos attaisno primāri vispārējo interešu apsvērumi, ar nosacījumu, ka šādā gadījumā tie ir piemēroti, lai nodrošinātu attiecīgā mērķa sasniegšanu, un nepārsniedz to, kas ir nepieciešams šī mērķa sasniegšanai (spriedums, 2019. gada 18. jūnijs, *Austrija/Vācija*, C-591/17, EU:C:2019:504, 139. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 25 Tāpat ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru no pakalpojumu sniegšanas brīvības ieguvējs ir kā pakalpojumu sniedzējs, tā arī to saņēmējs (spriedums, 2009. gada 8. septembris, *Liga Portuguesa de Futebol Profissional et Bwin International*, C-42/07, EU:C:2009:519, 51. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 26 Šajā lietā iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai abonēšanas maksa ierobežo pakalpojumu sniegšanu Savienībā, ciktāl ieņēmumu no šīs maksas piešķiršana Portugāles kinematogrāfisko un audiovizuālo darbu ražošanai un veicināšanai samazinātu izmaksas par pakalpojumiem, ko sniedz Portugālē reģistrēti pakalpojumu sniedzēji, un atvieglotu šo pakalpojumu izmantošanu, kaitējot pakalpojumiem, ko sniedz citās dalībvalstīs reģistrēti pakalpojumu sniedzēji.
- 27 Šajā ziņā ir jākonstatē, pirmkārt, ka gan audiovizuālo mediju pakalpojumu sniedzēji, gan abonenttelevīzijas pakalpojumu sniedzēji, tādi kā *NOWO*, savas darbības ietvaros ir kinematogrāfisko un audiovizuālo darbu producēšanas pakalpojumu saņēmēji un tie var atsaukties uz LESD 56. pantu.
- 28 Otrkārt, no iesniedzējtiesas sniegtajām norādēm izriet, ka Likuma Nr. 55/2012 10. panta 2. punkta mērķis ir nevis reglamentēt kinematogrāfisko un audiovizuālo darbu ražošanas pakalpojumus, bet gan ieviest maksu abonentiem, lai finansētu šādu darbu veicināšanu un izplatīšanu.
- 29 Taču šajā ziņā no pastāvīgās judikatūras izriet, ka valsts tiesību akti, kuru mērķis nav regulēt kārtību, kādā attiecīgie uzņēmumi sniedz pakalpojumus, un kuru ierobežojošā iedarbība, ko tie varētu radīt pakalpojumu sniegšanas brīvībai, ir ārkārtīgi nejauša un ļoti netieša, lai tajos noteikto pienākumu varētu uzskatīt par tādu, kas varētu būt šķērslis šai brīvībai, nav pretrunā LESD 56. pantā noteiktajam aizliegumam (spriedums, 2022. gada 27. aprīlis, *Airbnb Ireland*, C-674/20, EU:C:2022:303, 42. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 30 Šajā lietā, pirmkārt, tā kā nav precizējuma par ieņēmumu no abonēšanas maksas kopējo summu un ņemot vērā, ka ieņēmumi no šīs maksas ir paredzēti, lai atbalstītu kinematogrāfisko un audiovizuālo darbu ražošanu visā šajā ekonomikas nozarē, nevar tikt pierādīts, ka minētajai maksai ir ierobežojoša ietekme uz pakalpojumu sniegšanas brīvību.
- 31 Vispirms, ņemot vērā Tiesai iesniegtos lietas materiālus, nav iespējams aprēķināt kopējo atbalsta summu kinematogrāfisko un audiovizuālo darbu radīšanai un ražošanai, kas tiek finansēta no ieņēmumiem no abonēšanas maksas. No Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem labākajā gadījumā izriet, ka šajā lietā summa, kas noteikta kā šī maksa par 2013. gadu, bija 886 042,50 EUR, lai gan ieņēmumi no minētās abonēšanas maksas bija jāizlieto, lai atbalstītu kinematogrāfijas un audiovizuālo darbu ražošanas nozari kopumā, un šī summa ir jānovērtē, ņemot vērā kinematogrāfisko un audiovizuālo darbu ražošanas kopējās izmaksas.
- 32 Turpinājumā ir jāuzsver, ka kinematogrāfiska vai audiovizuāla darba ražošanai ir nepieciešama vairāku dažādu pakalpojumu sniedzēju, kuri darbojas dažādos ražošanas posmos un sniedz atšķirīgus pakalpojumus, palīdzība.

- 33 Visbeidzot, tā kā ieņēmumus no abonēšanas maksas drīkst sadalīt, nevar apgalvot, ka katrs saražotais darbs no tiem gūst labumu.
- 34 No tā izriet, ka nenoteiktas kopējās summas finansiālais atbalsts tiek sadalīts atbilstoši kvotām starp lielu skaitu kinematogrāfijas un audiovizuālo darbu ražošanas un pakalpojumu sniedzējiem, kas darbojas dažādos ražošanas posmos, tādējādi, ka šī atbalsta ietekme uz kinematogrāfisko un audiovizuālo darbu ražošanas pakalpojumu cenu, ņemot vērā Tiesas rīcībā esošos elementus, ir jāuzskata par nenoteiktu vai pat hipotētisku.
- 35 Otrkārt, cena nav vienīgais mainīgais lielums, kas nosaka kinematogrāfisko un audiovizuālo darbu iegādi.
- 36 Proti, televīzijas pakalpojumu sniedzēju izvēle iegādāties kinematogrāfiskos vai audiovizuālos darbus ir atkarīga arī no kultūras faktoriem, tostarp no katrā dalībvalstī valdošajām īpatnībām, kā arī no sabiedrības vēlmēm.
- 37 Līdz ar to, ņemot vērā Tiesas rīcībā esošos elementus, nevar konstatēt, ka ieņēmumu no abonēšanas maksas izmantošanas rezultātā Portugāles kinematogrāfisko un audiovizuālo darbu ražošanas pakalpojumiem tiktu dota priekšroka, kaitējot pakalpojumiem, ko sniedz citās dalībvalstīs reģistrēti pakalpojumu sniedzēji, tādējādi, ka šādos apstākļos iespējamās sekas, kas abonēšanas maksai varētu būt attiecībā uz audiovizuālo un kinematogrāfijas darbu ražošanas pakalpojumu sniegšanu, ir jāuzskata par pārāk nejaušu un pārāk netiešu ierobežojumu LESD 56. panta izpratnē.
- 38 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka LESD 56. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tam nav pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums, ar kuru ir ieviesta maksa ar mērķi finansēt kinematogrāfisko un audiovizuālo darbu veicināšanu un izplatīšanu, ciktāl tās iespējamā ietekme uz šādu darbu ražošanas pakalpojumu sniegšanas brīvību ir pārāk nejauša un pārāk netieša, lai būtu ierobežojums šīs tiesību normas izpratnē.

Par otro jautājumu

- 39 Ar otro jautājumu iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai tas, ka citās Savienības dalībvalstīs pastāv tāds pats vai līdzīgs režīms kā tas, kas paredzēts Likumā Nr. 55/2012, var mainīt atbildi uz pirmo jautājumu.
- 40 Otrais jautājums ir balstīts uz pieņēmumu, ka uz abonēšanas maksu attiecas LESD 56. pantā noteiktais aizliegums. Taču no atbildes, kas sniegta uz pirmo jautājumu, izriet, ka, ņemot vērā Tiesas rīcībā esošo informāciju, tas tā nav. Līdz ar to uz trešo jautājumu nav jāatbild.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 41 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (septītā palāta) nospriež:

LESD 56. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tam nav pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums, ar kuru ir ieviesta maksa ar mērķi finansēt kinematogrāfisko un audiovizuālo darbu veicināšanu un izplatīšanu, ciktāl tās iespējamā ietekme uz šādu darbu ražošanas pakalpojumu sniegšanas brīvību ir pārāk nejausa un pārāk netieša, lai būtu ierobežojums šīs tiesību normas izpratnē.

[Paraksti]